МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ, НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОДА
ВСП «ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЕКОНОМІКИ, ПРАВА ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ»
ПЗВО «КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ ПОДАТКОВИЙ ІНСТИТУТ»
Циклова комісія загальноосвітніх та фахових дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директорка коледжу
_____Вікторія САВЧУК
«_____»_____ 2026 року

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

з навчальної дисципліни
«Конституційне право зарубіжних країн»
для підготовки фахових молодших бакалаврів
за галуззю знань D Управління, адміністрування і право,
спеціальності D6 Секретарська та офісна справа

м. Кам'янець-Подільський
2026 р.

Робоча навчальна програма з дисципліни «Конституційне право зарубіжних країн» складена на основі навчальної програми, затвердженої 2026 року.

Укладач: викладач юридичних дисциплін Владислав БЛАЖКО

Рецензент: Людмила КАТУШИНСЬКА викладач-методист ВСП «Кам'янець-Подільський фаховий коледж закладу вищої освіти «Подільський державний університет»

Навчальну програму схвалено на засіданні циклової комісії загальноосвітніх та фахових дисциплін

Протокол від «01» вересня 2026 року № 1.

Голова циклової комісії _____ Сергій ГНАТЕНКО

Заступник директора
з навчальної роботи _____ Юлія БОЙЧУК

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, освітньо-професійний ступінь</td><td>Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 2</td><td>Галузь знань
D Управління, адміністрування і право,
(шифр і назва)</td><td>Обов’язкова</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Змістових модулів – 1</td><td rowspan="4">Спеціальність (професійне спрямування):
D6 Секретарська та офісна справа</td><td>Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>2-й</td></tr>
<tr><td>Індивідуальне науково-дослідне завдання
реферат / публікація статті</td><td rowspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>Загальна кількість годин – 90</td><td>4-й</td></tr>
<tr><td rowspan="10">Навчальних годин для денної форми навчання:
аудиторних – 32
самостійної роботи студента – 28</td><td rowspan="10">Освітньо-професійний ступінь:
<u>фаховий молодший бакалавр</u></td><td>Лекції</td></tr>
<tr><td>16 год.</td></tr>
<tr><td>Практичні</td></tr>
<tr><td>16 год.</td></tr>
<tr><td>Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>28 год.</td></tr>
<tr><td>Консультації:</td></tr>
<tr><td>0 год.</td></tr>
<tr><td>Вид контролю:</td></tr>
<tr><td>Залік</td></tr>
</table>

Примітка.
Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:
для денної форми навчання **– 32 / 28 (53% / 47%)**

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Актуальність дисципліни полягає у необхідності розуміння та аналізу конституційних систем інших країн в умовах глобалізації та міжнародної співпраці. Знання різноманітних конституційних моделей сприяє формуванню широкого інтернаціонального правового розуміння, необхідного для вирішення міжнародних викликів, забезпечення прав людини, розробки міжнародних правових інструментів та підготовки фахівців, здатних ефективно взаємодіяти в глобальному правовому середовищі.

Предметом навчальної дисципліни є: державне (конституційне) право зарубіжних країн.

Основна метою курсу «Конституційне право зарубіжних країн» є розкриття основних тенденцій існування та розвитку політико-правових систем світу.

*Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Конституційне право зарубіжних країн» є:*

- ознайомлення студентів з предметом, джерелами, та суб'єктами конституційного права зарубіжних країн;
- опанування найважливіших категорій та положень науки конституційного права, основних принципів та форм організації та здійснення державної влади;
- засвоєння основних понять і положень конституційного права зарубіжних країн як галузі права;
- вивчення історії світового розвитку конституцій, порядок прийняття, внесення змін та доповнень до конституцій в зарубіжних країнах;
- засвоєння конституційно-правових основ суспільного ладу, територіального устрою держави, конституційно-правового статусу людини і громадянина тощо;
- формування у студентів навиків та уміння роботи із законодавством зарубіжних країн, оцінювати сучасні тенденції розвитку правових інститутів у різних державах;
- виклад фактичного матеріалу в обсязі, передбачуваному навчальною дисципліною;

- виявлення аналогій і паралелей між найбільш розвиненими правовими системами минулого і сучасними правовими системами;

Загальні компетентності:

- ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК3.Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів
- ЗК7.Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК9 Здатність розглядати суспільні явища в розвитку і конкретних історичних умовах.
- Спеціальні компетентності:
- СК2.Знання і розуміння становлення та розвиток правових та державних інститутів на різних історичних етапах.
- СК4.Здатність застосовувати знання основних принципів та інститутів міжнародного права.
- СК7.Здатність до самовизначення та самореалізації у правничій діяльності.
- Результати навчання:
- РН1.Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.
- РН8. Використовувати знання історії держави і права для аналізу сучасних подій.
- РН10.Дотримуватися принципів та норм міжнародного права у професійній діяльності.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ТЕМА 1. ДЕРЖАВНЕ (КОНСТИТУЦІЙНЕ) ПРАВО ЗАРУБІЖНИХ ДЕРЖАВ: ПОНЯТТЯ, ПРЕДМЕТ, ДЖЕРЕЛА ТА СИСТЕМА

План лекційного заняття

1. Поняття і предмет державного права зарубіжної держави як галузі права.
2. Конституційно- (державно-) правові відносини та їх учасники. Система галузі конституційного права та загальна характеристика її елементів.

План практичного заняття

1. Поняття і предмет державного права зарубіжної держави як галузі права.
2. Конституційно- (державно-) правові відносини та їх учасники. Система галузі конституційного права та загальна характеристика її елементів.
3. Джерела державного права зарубіжних держав.

Самостійна робота

1. Державне право зарубіжних держав як юридична наука: поняття, предмет, завдання та методологія

ТЕМА 2. КОНСТИТУЦІЇ ЗАРУБІЖНИХ ДЕРЖАВ

План лекційного заняття

1. Поняття і функції конституцій у зарубіжних державах. Форма і структура конституцій.
2. Порядок прийняття і внесення змін до конституцій за кордоном.

План практичного заняття

1. Поняття і функції конституцій у зарубіжних державах. Форма і структура конституцій.
2. Порядок прийняття і внесення змін до конституцій за кордоном.
3. Особливості еволюції і змісту конституцій

ТЕМА 3. КОНСТИТУЦІЙНИЙ КОНТРОЛЬ У ЗАРУБІЖНИХ ДЕРЖАВАХ

План лекційного заняття

1. Поняття й організація конституційного контролю.
2. Компетенція органів конституційного контролю і механізм її реалізації.

План практичного заняття

1. Поняття й організація конституційного контролю.

2. Компетенція органів конституційного контролю і механізм її реалізації.
3. Загальна характеристика актів органів конституційної юрисдикції зарубіжних держав.

Самостійна робота

1. Загальна характеристика американської моделі конституційного контролю.

ТЕМА 4. КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ СУСПІЛЬНОГО ЛАДУ В ЗАРУБІЖНИХ ДЕРЖАВАХ

План лекційного заняття

1. Суть і співвідношення понять «конституційний лад», «державний лад» і «суспільний лад».
2. Структура суспільного ладу. Загальна характеристика основних його підсистем та особливості регламентації в законодавстві зарубіжних держав.

План практичного заняття

1. Суть і співвідношення понять «конституційний лад», «державний лад» і «суспільний лад».
2. Структура суспільного ладу. Загальна характеристика основних його підсистем та особливості регламентації в законодавстві зарубіжних держав.
3. Конституційно-правовий статус партій у зарубіжних державах. Інституціоналізація політичних партій.

Самостійна робота

1. Сутність, види, завдання і функції громадських об’єднань за кордоном.

ТЕМА 5. ФОРМИ ДЕРЖАВИ У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

План лекційного заняття

1. Поняття «форма держави». Причини різноманітності форм держави за кордоном.
2. Форма правління в зарубіжних державах. Монархія як форма правління й її характерні ознаки.

План практичного заняття

1. Поняття «форма держави». Причини різноманітності форм держави за кордоном.
2. Форма правління в зарубіжних державах. Монархія як форма правління й її характерні ознаки.
3. Поняття республіканської форми правління. Загальна характеристика різних видів республіки.

Самостійна робота

1. Поняття форми державного устрою в зарубіжних країнах.

ТЕМА 6. ПАРЛАМЕНТИ В ЗАРУБІЖНИХ ДЕРЖАВАХ

План лекційного заняття

1. Парламент і парламентаризм: поняття, зміст і співвідношення. Склад парламентів і статус їх членів.
2. Класифікація парламентів за структурою й обсягом компетенції.

План практичного заняття

1. Парламент і парламентаризм: поняття, зміст і співвідношення. Склад парламентів і статус їх членів.
2. Класифікація парламентів за структурою й обсягом компетенції.
3. Компетенція парламентів і загальна характеристика їх діяльності.

Самостійна робота

1. Законодавчий процес у зарубіжних державах

ТЕМА 7. УРЯД У ЗАРУБІЖНИХ ДЕРЖАВАХ

План лекційного заняття

1. Місце уряду в системі державних органів зарубіжних країн.
2. Компетенція урядів. Урядова правотворчість.

План практичного заняття

1. Місце уряду в системі державних органів зарубіжних країн.
2. Компетенція урядів. Урядова правотворчість.
3. Конституційна відповідальність урядів.

Самостійна робота

1. Федеральний уряд ФРН: порядок формування, склад і компетенція.

ТЕМА 8. СУДОВІ СИСТЕМИ ЗАРУБІЖНИХ ДЕРЖАВ

План лекційного заняття

1. Судова влада як обов’язковий об’єкт конституційно-правового регулювання в сучасних зарубіжних державах.
2. Конституційно-правові принципи організації і діяльності судових органів.

План практичного заняття

1. Судова влада як обов’язковий об’єкт конституційно-правового регулювання в сучасних зарубіжних державах.
2. Конституційно-правові принципи організації і діяльності судових органів.
3. Порівняльна характеристика англосаксонської і континентальної моделей судових систем.

4. Модульна контрольна робота №1

Самостійна робота

1. Загальна характеристика судових систем деяких зарубіжних держав.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назва теми	Всього	Кількість годин			
			Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота
	Змістовий модуль 1	**60**	**16**	**16**	**16**	**-**
1	Державне (конституційне) право зарубіжних держав: поняття, предмет, джерела та система.	**8**	**2**	**2**	**4**	**-**
2	Конституції зарубіжних держав.	**4**	**2**	**2**	**-**	**-**
3	Конституційний контроль у зарубіжних державах.	**8**	**2**	**2**	**4**	**-**
4	Конституційно-правові основи суспільного ладу в зарубіжних державах	**8**	**2**	**2**	**4**	**-**
5	Форми держави у зарубіжних країнах.	**8**	**2**	**2**	**4**	**-**
6	Парламенти в зарубіжних державах.	**8**	**2**	**2**	**4**	**-**
7	Уряд у зарубіжних державах.	**8**	**2**	**2**	**4**	**-**
8	Судові системи зарубіжних держав.	**8**	**2**	**2**	**4**	**-**
Всього		**60**	**16**	**16**	**28**	**-**

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
1	Державне (конституційне) право зарубіжних держав: поняття, предмет, джерела та система.	2
2	Конституції зарубіжних держав.	2
3	Конституційний контроль у зарубіжних державах.	2
4	Конституційно-правові основи суспільного ладу в зарубіжних державах	2
5	Форми держави у зарубіжних країнах.	2
6	Парламенти в зарубіжних державах.	2
7	Уряд у зарубіжних державах.	2
8	Судові системи зарубіжних держав.	2

6. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
	Не передбачено	

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
	Не передбачено	

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
1.	Державне (конституційне) право зарубіжних держав: поняття, предмет, джерела та система.	4
2	Конституційний контроль у зарубіжних державах.	4
3	Конституційно-правові основи суспільного ладу в зарубіжних державах	4
4	Форми держави у зарубіжних країнах.	4
5	Парламенти в зарубіжних державах.	4

6	Уряд у зарубіжних державах.	4
7	Судові системи зарубіжних держав.	4

9. КОНСУЛЬТАЦІЇ

Перед кожним заліком обов'язково, відповідно до розкладу, проводиться консультація, на якій викладач має довести до відома студентів:

- дату, час початку заліку, аудиторію;
- правила проведення заліку і перелік матеріалів, якими дозволено користуватися під час заліку;
- нагадати критерії оцінювання;
- повідомити студентам їх успішність за результатами роботи в семестрі;
- оголосити недопущених до заліку (за наявності);
- відповісти на запитання студентів.

10. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни застосовуються словесні та наочні методи навчання. Ці методи спрямовані на передачу і засвоєння студентами знань з формуванням у них умінь і навичок.

Словесні методи навчання

Головна їх особливість у тому, що інформація подається студентам через слово викладача, а сприймання її здійснюється у процесі слухання її. Цей метод може мати дві форми: евристичну (запитальну) — бесіда; та акроматичну (викладальну) — пояснення, розповідь, лекція, робота з підручником.

Бесіда — діалогічний метод навчання, за якого викладач із допомогою вдало поставлених питань спонукає студента відтворювати раніше набуті знання, робити самостійні висновки-узагальнення на основі засвоєного фактичного матеріалу.

Вона є одним із активних методів навчання і реалізується за допомогою чотирьох типів дидактичного діалогу: “викладач — студент”, “студент — студент”, “студент — підручник”, “студент — комп'ютер”.

Більш поширеними є наступні типи діалогу: “викладач — студент” та “студент — комп’ютер”, які використовують у найактивніших формах бесіди: парній і груповій роботі на лекційних і лабораторних заняттях.

Пояснення — словесне тлумачення понять, явищ, слів, термінів, принципів дій, прикладів тощо.

Головне його завдання — розкриття причинно-наслідкових зв'язків і закономірностей розвитку природи, суспільства, людського мислення. Оскільки матеріал можна пояснювати різними логічними шляхами або способами міркування, пояснення може бути індуктивним або дедуктивним.

Індукція — спосіб міркування, при якому висновок отримують на основі аналізу окремих фактів. Індуктивне пояснення забезпечує можливість переходу від одиничних фактів до загальних положень.

Дедукція — спосіб міркування, за якого частковий висновок робиться лише логічним шляхом від загальних положень. Дедуктивні методи зводяться до вивчення спершу загальних положень (законів, правил, формул та ін.), а потім — часткових випадків або виявів загального положення.

Лекція — інформативно-доказовий виклад великого за обсягом, складного за логічною побудовою навчального матеріалу.

Лекція відрізняється строгістю викладу. Читання лекцій передбачає ретельну підготовку викладача: визначення мети, складання чіткого плану, добір теоретичного й наочного матеріалу, логічний і послідовний виклад інформації. За призначенням лекції поділяють на: вступні (дають загальне уявлення про завдання, зміст дисципліни, розкривають структуру і логіку розвитку конкретної галузі науки, сприяють розвитку в учнів інтересу до предмета з метою його творчого засвоєння); тематичні (присвячують розкриттю конкретних тем навчальної програми); оглядові (головне завдання полягає у сприянні належного взаємозв'язку і наступності між теоретичними знаннями і практичними вміннями та навичками студентів. Читають перед іспитами (установча), виконанням практичних, творчих, самостійних робіт); заключні (підбивають підсумки вивченого матеріалу через виділення вузлових питань, зосередження уваги на практичному значенні здобутих знань; стимулюють інтерес учнів до вивчення дисципліни). Лекція за своєю суттю завжди діалогічна, вимагає від викладача врахування інтересів, настроїв, інформованості студентів. Науковий і фактичний матеріал її повинен відображати вузлові питання дисципліни. Готуючись до лекції, необхідно передбачити можливі запитання студентів.

Робота з підручником. Ця робота полягає в самостійному опрацюванні студентами друкованого тексту, що дає їм змогу глибоко осмислити навчальний матеріал, закріпити його, виявити самостійність у навчанні.

Самостійна робота студентів з підручником — один з найважливіших методів набуття систематичних, міцних і ґрунтовних знань. Вона більше, ніж будь-які інші методи, залежить від вікових особливостей студентів та рівня їхнього розвитку.

Наочні методи навчання

До наочних методів навчання належать: ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження.

Метод ілюстрування — оснащення ілюстраціями статичної (нерухомої) наочності, плакатів, малюнків, картин, карт, схем та ін.

Метод демонстрування — показ рухомих засобів наочності, приладів, дослідів, технічних установок, використання персонального комп’ютера та програмного забезпечення тощо.

Самостійне спостереження — безпосереднє споглядання та сприймання інформації. Активна і діяльна сутність людини вимагає, щоб студент здобував знання не тільки з книг, а й безпосередньо з життя, власних спостережень і дослідів.

11. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Практичне заняття: усне опитування, взаємоконтроль, рецензування та обговорення рефератів.

Самостійна робота: перевірка конспектів лекцій (тези), перевірка рефератів за запропонованими викладачем питаннями нового матеріалу,

індивідуальна співбесіда, проведення навчальних конкурсів, олімпіад на краще знання навчальної дисципліни, кращого із спеціальності.

Система контролю знань студентів з дисципліни «Конституційне право зарубіжних країн» включає в себе **поточний** і **підсумковий** контроль знань студентів. Зазначені форми контролю тісно взаємопов'язані й організовуються так, щоб стимулювати ефективну самостійну роботу студентів протягом семестру і забезпечити об'єктивне оцінювання їхніх знань.

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу, вироблених навичок проведення робіт, умінь самостійно опрацьовувати навчальний матеріал, здатності осмислити зміст теми чи розділу, умінь представити певний матеріал.

Об'єктами поточного контролю знань студента є:

- ✔ систематичність та активність роботи протягом семестру;
- ✔ виконання завдань для самостійного опрацювання;
- ✔ виконання завдань підсумкового контролю.

Систематичність і активність роботи студента впродовж семестру контролюється й оцінюється за такими видами робіт:

- відвідування лабораторних занять;
- рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на лабораторних заняттях;
- активність під час обговорення питань, винесених на лабораторні заняття;

Контролю і оцінюванню *виконання завдань для самостійного опрацювання* підлягають:

- поглиблене вивчення (самостійне опрацювання) тем у цілому чи окремих питань;
- виконання домашніх завдань;
- виконання індивідуальних ситуаційних завдань;

12. МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ ТА РОЗПОДІЛ БАЛІВ ЗА РЕЙТИНГОВОЮ СИСТЕМОЮ

Робота над курсом передбачає аудиторне (лекційні та лабораторні заняття), самостійне опрацювання матеріалу. Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за допомогою двох модульних контролів.

Кожен вид навчальної діяльності студента (аудиторна робота, самостійна робота) в межах залікового кредиту оцінюється і має питому частку в підсумковій оцінці. При цьому використовуються наступні методи оцінювання:

1) оцінення практичних робіт;
2) оцінка за самостійну роботу;
3) оцінка за контрольні роботи.

Враховується дисциплінованість студента: за несвоєчасність виконання

завдань студентом кількість запланованих з даної теми балів може бути зменшена.

При підсумковому контролі знань по кожному змістовому модулю враховується загальна кількість балів, отриманих студентом в межах змістового модуля. При семестровому підсумковому контролі враховується сумарна кількість балів, отриманих студентом за модуль: змістові модулі, заплановані у даному семестрі.

<table>
<tr><td colspan="3">Розподіл балів при підсумковому контролі – залік</td><td rowspan="3">Загальна кількість балів</td></tr>
<tr><td colspan="2">Поточний контроль – 80 балів</td><td rowspan="2">Самостійна робота та індивідуальні завдання – 20 балів</td></tr>
<tr><td colspan="2">Змістовий модуль 1</td></tr>
<tr><td rowspan="2">За роботу на практичних/семінарських заняттях студент може отримати максимально 55 балів</td><td>МКР</td><td>Реферат або наукова публікація</td><td rowspan="3">100 балів</td></tr>
<tr><td>25 балів</td><td>20 балів</td></tr>
<tr><td colspan="2">Разом за перший змістовий модуль – 80 балів</td><td>20 балів</td></tr>
</table>

<u>Поточна успішність</u> студентів оцінюється за національною шкалою **(«відмінно», «добре», «задовільно»**). Відповідні записи робляться в журналах академічної групи. Виставлення балів за змістовий модуль проводиться після проведення модульної контрольної роботи. За роботу на практичних/семінарських заняттях змістового модуля студент може отримати **максимум 55 балів**. При цьому:

- якщо студент має позитивні оцінки на понад 50% практичних/семінарських занять і середнє значення його оцінок знаходиться **в межах 4,6 – 5,0** – то за змістовий модуль він **отримує 55 балів**;
- якщо студент має позитивні оцінки на понад 50% практичних/семінарських занять і середнє значення його оцінок знаходиться **в межах 4,1 – 4,5** – то за змістовий модуль він **отримує 47 балів**;
- якщо студент має позитивні оцінки на понад 50% практичних/семінарських занять і середнє значення його оцінок знаходиться **в межах 3,6 – 4,0** – то за змістовий модуль він **отримує 40 балів**;
- якщо студент має позитивні оцінки на понад 50% практичних/семінарських занять і середнє значення його оцінок знаходиться **в межах 3,0 – 3,5** – то за змістовий модуль він **отримує 33 бали**;
- якщо студент має позитивні оцінки на менш як 50% практичних/семінарських занять, то бали за змістовий модуль отримує лише після відпрацювання і наявності достатньої кількості позитивних оцінок для подальшої атестації.

Модульна контрольна робота оцінюється **максимум у 25 балів (позитивний бал від 15)**. Разом за **змістовий модуль** студент може отримати **80 балів (мінімальний позитивний бал – 48)**.

Підготовка та захист **реферату** або **наукової публікації** оцінюється максимум у **20 балів (мінімальний позитивний бал – 12).**

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за бальною шкалою	Оцінка за розширеною шкалою	Еквівалент оцінки за п'ятибальною шкалою
A	90-100	відмінно	5
B	82-89	дуже добре	4,5
C	74-81	добре	4
D	64-73	задовільно	3
E	60-63	достатньо	
FX	35-59	незадовільно	2
F	0-34	неприйнятно	

13.МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1.Витяг з навчального плану
2.Навчальна програма з дисципліни
3.Робоча навчальна програма з дисципліни
4.Конспекти (тези) лекцій з дисципліни (розгорнутий конспект)
5.Плани занять (лекційних, практичних занять)
6.Методичні вказівки до семінарських занять
7.Завдання для модульних контрольних робіт (МКР)
8.Перелік питань до заліку (семестровий контроль)
9.Тестові завдання з дисципліни
10.Перелік тем для рефератів
11.Навчально-методичні матеріали для самостійного вивчення дисципліни

14. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бориславська О. М. Парламентаризм в умовах європейської моделі конституціоналізму: доктринальні основи та сучасні виклики. Правова держава. 2018. № 30. С. 51–58.

2. Висоцький В. М. Принцип рівності політичних партій: теоретикоправовий аналіз. Митна справа. 2015. № 2 (2.1). С. 191–197. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ms_2015_2 (2)

3. Георгіца А. З. Конституційне право зарубіжних країн: підручник. Тернопіль: Астон, 2003. 432 с.

4. Гураль П. Ф., Панкевич О. З. Інститут конституційно-правового статусу особи у зарубіжних країнах. Частина 1: Громадянство у зарубіжних країнах: навчально-методичні матеріали. Львів: Львівський юридичний інститут МВС України, 2005. 96 с.

5. Гультай М. М. Конституційна скарга у механізмі доступу до конституційного правосуддя: монографія. Х.: Право, 2013. 424 с.

6. Довгань Г. Межі дії принципу верховенства права ЄС щодо конституції: Acquis Constitutionnel Конституційного Трибуналу Польщі. Проблеми законності. 2017. № 138. С. 202–209. DOI: 10.21564/2414-990x.138.108326

7. Закоморна К. О. Державне (конституційне) право зарубіжних країн (навчальні матеріали та схеми): посіб. для підготов. До іспитів. 2-ге вид., переробл. Х.: Право, 2016. 280 с.

8. Зіллер Ж. Політико-адміністративні системи країн ЄС: Порівняльний аналіз / пер. з фр. В. Ховхуна. К.: Основи, 1996. 420 с.

9. Зінченко О. В. Особливості форми правління арабських монархій (порівняльний аналіз). Вісник Національної академії правових наук України. 2018. Т. 25. № 1. С. 50–64.

10. Кельман М. С. Підсумкові акти конституційної юрисдикції зарубіжних країн: їх юридична природа. Право України. 2000. № 10. С. 124–127.

11. Кириченко В. Є. Церковно-державні відносини в контексті релігійного різнодумства. Вісник Національної академії правових наук України. 2018. Т. 25. № 1. С. 65–78.

12. Комарова Т. В. Організація судової системи Європейського Союзу. Вісник Національної академії правових наук України. 2018. Т. 25. № 1. С. 79–96.

13. Комарова Т. Формування суддівського корпусу в ЄС: останні тенденції. Проблеми законності. 2018. № 141. С. 201–213.